

Aanvraag voor: Nieuwe Doelenstraat 15

volgnummer	48732
aanvraag:	
bouwnummer	03-08-0224
aanvraag:	
Soort aanvraag	Monumentenaanvraag
Type ingreep:	nieuwbouw
Stadsdeel:	Amsterdam-Centrum

Behandeld:**Datum: 01-02-12 Door: Commissie I B**

Bezwaar. Ter beoordeling ligt voor de sloop c.q. gedeeltelijke sloop van de rijksmonumenten Tweede Chirurgische Kliniek respectievelijk het Zusterhuis. De Rechtbank Amsterdam heeft de monumentenvergunning voor het slopen/gedeeltelijk slopen van de bovengenoemde rijksmonumenten vernietigd omdat deze naar het oordeel van de rechter niet berust op een deugdelijke motivering. In het kader van het nemen van een herstelbesluit legt het stadsdeel nogmaals de aanvraag monumentenvergunning ter beoordeling voor aan de commissie, met het verzoek om een goede onderbouwing van het advies. Als aanvullende informatie zijn door de aanvrager (Universiteit van Amsterdam) de volgende rapporten geleverd:

UvA: naar vier stadscampussen (UvA);

- Onderzoek naar alternatieve locaties voor UB-BG (Prof. Ir. C.M. de hoog, Stadslood en DTZ/Zadelhoff, UvA);
- Digitalisering en de Universiteitsbibliotheek Geesteswetenschappen (UvA);
- Rapport betreffende beoordelingen Universiteitsbibliotheek UvA en Binnengasthuisterrein te Amsterdam (Ir. R.A. Toornend);
- Advies m.b.t. de herontwikkeling van het monumentale Binnengasthuisterrein ten behoeve van de vestiging van de Faculteit van de Geesteswetenschappen en de UB-BG (prof.dr. A.L.L.M. Asselbergs).

De commissie heeft voorafgaand aan deze vergadering kennis genomen van de inhoud van de rapporten.

De heer Schepers (UvA) heeft spreektijd aangevraagd en voegt de volgende punten toe:

- op donderdag 26 januari is er nog een bezoek ter plaatse geweest met de RCE en BMA
- de heer Schepers wijst met een tekening op de architectuur van Cruz y Ortiz en de korte looplijnen vanuit de openbare ruimte die met de nieuwbouw en de positie van de entrees, mogelijk worden gemaakt;
- in het rapport van Toornend wordt gesproken over behoud van de rijksmonumenten waarbij wel nieuwbouw op het binnengebied noodzakelijk is. Dit nieuwe volume zal, doordat het een forsere hoogte heeft dan de nieuwbouw van Cruz y Ortiz, meer zichtbaar zijn vanuit de openbare ruimte. Bij de nieuwbouw van Cruz y Ortiz is slechts een klein deel dat boven de 22 meter uitsteekt. Schematische doorsneden van beide opties worden getoond;
- in het rapport van Asselbergs wordt gesproken over het leegmaken van de driehoek waar nu de mensa zich bevindt. Er zal onderzocht worden of dit mogelijk is.

Beoordeling

De commissie bedankt de inspreker. Echter zijn de ingebrachte punten voor de beoordeling van de sloop c.q. gedeeltelijke sloop van de rijksmonumenten niet relevant, aangezien zij met name te maken hebben met een eventuele aanvraag voor nieuwbouw op het terrein, hetgeen in deze zitting niet aan de orde is. Op het rapport van Asselbergs na, bevatten de rapporten geen informatie die essentieel is voor deze behandeling van de sloopaanvraag.

In het rapport van Asselbergs worden de cultuurhistorische waarden van het gebied en de gebouwen beschreven, tegelijkertijd wordt gesteld dat er te weinig kwaliteiten aanwezig zijn om behoud te rechtvaardigen. Naar oordeel van de commissie worden in het rapport juist ook argumenten aangedragen die het behoud van de monumenten zouden kunnen ondersteunen. De commissie onderschrijft dan ook niet de conclusie uit dit rapport, dat het slopen van de Tweede Chirurgische Kliniek en een deel van het Zusterhuis, in het kader van de wensen van de UvA, wenselijk zou zijn.

Het Binnengasthuis is een ensemble dat bestaat uit afzonderlijke historische gebouwen uit verschillende periodes, waarvan het leeuwendeel rijksmonument is, waaronder het Zusterhuis en de Tweede Chirurgische Kliniek. Het feit dat deze gebouwen onderdeel uitmaken van het Binnengasthuiscomplex, dat als geheel ook de status van rijksmonument heeft, geeft ze juist een meerwaarde.

De architectuur van de gebouwen is belangrijk in het oeuvre van de architect Poggenbeek, maar ook als voorbeeld van de destijds ontwikkelde ziekenhuistypologie. Deze typologie is onlosmakelijk verbonden met de cultuurhistorie van deze plek. Hoewel de oorspronkelijke functie is verdwenen, is behoud van de gebouwen essentieel om op deze locatie de geschiedenis van de geneeskunde in Amsterdam te behouden. Sloop en gedeeltelijke sloop leidt naast verlies aan architectonische waarden, ook tot groot verlies van cultuurhistorische waarden van deze locatie.

Conclusie

Alles opnieuw afwegend, concludeert de commissie, in haar hoedanigheid als monumentencommissie, om bovengenoemde redenen dat sloop c.q. gedeeltelijke sloop van de rijksmonumenten Tweede Chirurgische Kliniek respectievelijk het Zusterhuis, leidt tot een onacceptabele aantasting van de monumentale waarden van de gebouwen zelf, het Binnengasthuiscomplex als geheel en ook de algehele stedenbouwkundige omgeving. De architectonische en cultuurhistorische waarden van het binnengebied van het Binnengasthuiscomplex zijn hierdoor niet meer beleefbaar.